

Sygn. akt III AUa 775/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 czerwca 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Barbara Białecka (spr.)
Sędziowie:	SSA Urszula Iwanowska SSO del. Beata Górka
Protokolant:	St. sekr. sąd. Edyta Rakowska

po rozpoznaniu w dniu 11 czerwca 2015 r. w Szczecinie

sprawy (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

przy udziale zainteresowanych E. B., M. G., T. G., R. W.

o podstawę wymiaru składek

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 13 czerwca 2014 r. sygn. akt VI U 240/13

1. oddala apelację,

2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. na rzecz płatnika (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. kwotę 120 zł (sto dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej.

SSA Urszula Iwanowska SSA Barbara Białecka SSO del. Beata Górka

Sygn. akt III AUa 775/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 9 stycznia 2013 r. nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. stwierdził, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie R. W. podlegającego ubezpieczeniom jako pracownik u płatnika składek (...) Sp. z o.o. w S. wynosi odpowiednio w 2011 r.: za kwiecień – 2.271,92 zł, za maj – 1.888,18 zł, za czerwiec – 3.961,91 zł, za lipiec –

1.845,70 zł, za sierpień – 3.410,66 zł, za wrzesień – 3.643,70 zł. Organ rentowy ustalił odpowiednio wysokość składek na ubezpieczenie zdrowotne.

Decyzją z dnia 20 grudnia 2012 r. nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. stwierdził, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie T. G. podlegającego ubezpieczeniom jako pracownik u płatnika składek (...) Sp. z o.o. w S. wynosi odpowiednio w 2010 r.: za marzec – 1.075,03 zł, za kwiecień – 3.683,48 zł, za maj – 4.390,98 zł, czerwiec – 3.964,48 zł, za lipiec – 4.673,48 zł, za sierpień – 5.124,48 zł, za wrzesień – 1.431,00 zł. Organ rentowy ustalił odpowiednio wysokość składek na ubezpieczenie zdrowotne.

Decyzją z dnia 20 grudnia 2012 r. nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. stwierdził, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie E. B. podlegającej ubezpieczeniom jako pracownik u płatnika składek (...) Sp. z o.o. w S. wynosi odpowiednio w 2011 r.: za wrzesień – 3.218,66 zł, za październik – 3.155,83 zł, za listopad – 4.150,85 zł, za grudzień – 6.302,46 zł, w styczniu 2012 r. – 3.718,59 zł. Organ rentowy ustalił odpowiednio wysokość składek na ubezpieczenie zdrowotne.

Decyzją z dnia 20 grudnia 2012 r. nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. stwierdził, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie M. G. podlegającej ubezpieczeniom jako pracownik u płatnika składek (...) Sp. z o.o. w S. wynosi odpowiednio w 2010 r.: za marzec – 1.126,68 zł, za kwiecień – 3.609,48 zł, za maj – 3.911,98 zł, czerwiec – 3.088,48 zł, za lipiec – 4.368,48 zł, za sierpień – 4.314,48 zł, za wrzesień – 4.892,48 zł, za październik – 4.546,98 zł, za listopad – 3.672,48 zł, za grudzień – 4.376,98 zł, w 2011 r.: za styczeń – 4.261,98 zł, za luty – 3.548,66 zł, za marzec – 6.692,08 zł, za kwiecień – 4.537,66 zł, za maj – 6.956,75 zł, za czerwiec – 6.588,88 zł, za lipiec – 3.266,29 zł, za sierpień – 5.196,66 zł, za wrzesień – 6.448,24 zł, za październik – 7.847,08 zł, za listopad – 4.679,69 zł, za grudzień – 8.050,32 zł, w styczniu 2012 r. – 4.280,84 zł. Organ rentowy ustalił odpowiednio wysokość składek na ubezpieczenie zdrowotne.

W uzasadnieniu powyższych decyzji organ rentowy wskazał, że w wyniku przeprowadzonej kontroli ustalono, że R. W., T. G., E. B. oraz M. G., będący pracownikami spółki (...) sp. z o.o. w S., jednocześnie wykonywali w ramach umów zlecenia oraz umów o dzieło usługi projektowe layoutów opakowań spożywczych wraz z ich częściami składowymi przynależnymi do projektu na rzecz A. G. prowadzącego działalność pod firmą (...) oraz A. S. prowadzącego działalność pod nazwą (...) Grupa (...). Organ rentowy zastosował w sprawie przepis art. 8 ust. 2a ustawy systemowej i stanął na stanowisku, że zainteresowani zawarli wprawdzie umowy cywilnoprawne z osobą trzecią (A. G. oraz A. S.), jednakże w rzeczywistości w ramach tych umów wykonywali nadal pracę na rzecz swojego pracodawcy, czyli spółki (...) sp. z o.o. w S.. Według ZUS konsekwencją takiego ustalenia było uznanie, że (...) Sp. z o.o. jest płatnikiem składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe zainteresowanych z tytułu umowy o dzieło zawartej z osobą trzecią.

W odwołaniach od decyzji Spółka (...) Sp. z o.o. w S. wniosła o ich uchylenie, zarzucając organowi rentowemu naruszenie przepisów ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, ustawy prawo autorskie i prawa pokrewne oraz ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. W uzasadnieniu odwołań wskazano, że Spółka nabywa od osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (m.in. od A. G. i A. S.) projekty artystów – grafików, rysowników oraz animatorów, następnie są one przedstawiane partnerowi strategicznemu Spółki (dużej sieci handlowej), która wybiera określony wzór. Po akceptacji projekt uzupełniany jest o napisy zgodnie z ustaleniami z klientem, a następnie sprzedawany w postaci wielonakładowej etykiety na produkty handlowe. Odwołująca podała, że zainteresowani są pracownikami Spółki: R. W. od 18 kwietnia 2011 r. jest zatrudniony na stanowisku grafika komputerowego, T. G. od dnia 11 stycznia 2010 r. na stanowisku (...), M. G. od dnia 21 kwietnia 2010 r. stanowisku Korektora oraz E. B. na stanowisku (...), wykonują pracę techniczną - rutynową, szablonoową nie mającą charakteru indywidualnego. Spółka jako pracodawca zatrudniająca zainteresowanych na umowę o pracę nie zlecała im projektów objętych ochroną ustawy o prawach autorskich, zainteresowani nie wykonywali na jej rzecz dzieła w sensie wytworu. Odwołująca wskazała, że jest w tym przypadku jedynie nabywcą wykonanych dzieł od osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Zainteresowani wykonując projekty artystyczne tworzyli dzieła podlegające ochronie autorskiej, ich sprzedaż pociągała za sobą określenie pól eksploatacji. Odwołująca nie ma w zakresie swojej działalności gospodarczej

działalności twórczej. Umowa o dzieło została zawarta z innym podmiotem, który mógł zbyć dzieło, gdyż dzieło wykonane było na zamówienie nabywcy, który zapłacił twórcy wynagrodzenie wraz z uzyskaniem praw autorskich materialnych.

W odpowiedzi na odwołania Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o ich oddalenie i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, podnosząc argumentację jak w zaskarżonej decyzji.

Postanowieniami z dnia 29 marca 2013 r. na podstawie art. 219 k.p.c. Sąd połączył wszystkie powyższe sprawy do łącznego prowadzenia i wyrokowania.

Postanowieniem z dnia 29 marca 2013 r. na podstawie art. 477⁽¹¹⁾ k.p.c. Sąd wezwał R. W., T. G., E. B. i M. G. do udziału w sprawie w charakterze zainteresowanych.

Zainteresowany T. G. w piśmie procesowym z 15 kwietnia 2013 r. wskazał, iż umowy zawarte z A. G. nie mogą być traktowane jako umowy z firmą (...) Sp. z o.o., gdyż ich przedmiot był zupełnie inny.

Zainteresowana M. G. w piśmie procesowym z dnia 15 maja 2013 r. (k. 146) poparła stanowisko pracodawcy, że w zakresie pracy jaką świadczyła na umowę o dzieło Spółka nie powinna ponosić kosztów, gdyż efekt jej pracy odbierał inny przedsiębiorca.

Wyrokiem z dnia 13 czerwca 2014 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżone decyzje w ten sposób, że ustalił, iż brak jest podstaw do uwzględnienia w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia E. B., M. G., T. G., R. W. z tytułu umów o pracę zawartych z odwołującą się spółką za okresy wskazane w zaskarżonych decyzjach, przychodów uzyskanych przez wymienionych zainteresowanych z tytułu umów cywilnoprawnych zawieranych z A. G. i A. S. w czasie trwania umów o pracę.

Sąd Okręgowy ustalił, że (...) Sp. z o.o. w S. prowadzi działalność przy ul. (...) w S.. Wspólnikami spółki, a zarazem członkami jej zarządu są A. G. oraz A. S..

Zarejestrowanym w Krajowym Rejestrze Sądowym przedmiotem działalności spółki jest działalność agencji reklamowej, stosunki międzyludzkie (public relation) i komunikacja oraz pozostałe doradztwo w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i zarządzania. Spółka zajmuje się wykonywaniem na zlecenie osób trzecich prac polegających na opracowywaniu, projektowaniu, jak również obróbce graficznej i fotograficznej poszczególnych elementów projektów reklamowych. Spółka tworzy strategie promocyjne, strategie marek dla jednostek samorządu terytorialnego oraz przedsiębiorstw wszelkich branży, realizuje badania marketingowe, tworzy projekty graficzne, logo, projekty materiałów reklamowych i opakowania.

Spółka ma zawartą umowę o świadczenie usług w zakresie projektowania opakowań m.in. z (...) sp. z o.o. sp.k., której przedmiotem jest przygotowywanie projektów opakowań produktów w formie pozwalającej na ich wprowadzenie przez (...) do obrotu na rynku.

(...) od 1 stycznia 2005 r. prowadzi jednoosobową działalność gospodarczą pod nazwą (...) A. G., której przedmiotem jest m.in. działalność agencji reklamowych, pośrednictwo w sprzedaży czasu i miejsca na cele reklamowe w radio i telewizji, pozostałe doradztwo w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i zarządzania, pośrednictwo w sprzedaży miejsca na cele reklamowe w mediach elektronicznych, artystyczna i literacka działalność twórcza. A. G. od stycznia 2011 r. prowadzi działalność gospodarczą pod tym samym adresem co spółka (...), tj. w S. przy ul. (...), w pomieszczeniu użytkowym, wydierżawionym od spółki (...) sp. z o.o. w S..

A. S. od dnia 1 października 2004 r. prowadzi jednoosobową działalność gospodarczą pod nazwą (...) GRUPA (...), której przedmiotem jest działalność agencji reklamowych. A. S. prowadzi wspomnianą działalność w S. przy ul. (...), w pomieszczeniu użytkowym wydierżawionym od spółki (...) sp. z o.o. w S..

A. G., jako podmiot prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą (...) (jako zleceniobiorcę) łączą ze spółką (...) sp. z o.o. w S. (jako zleceniodawcą) dwie, zawarte na czas nieokreślony umowy zlecenia z dnia 2 stycznia 2010 r. oraz z dnia 2 stycznia 2012 r., których przedmiotem jest wykonanie przez zleceniobiorcę usługi projektowej layoutów opakowań spożywczych wraz z ich częściami składowymi przynależnymi do projektu.

Tożsame umowy łączą spółkę (...) w S. (jako zleceniodawcą) z A. S. prowadzącym działalność gospodarczą pod nazwą (...) GRUPA (...) (jako zleceniobiorcą).

W ramach prowadzonych działalności gospodarczych A. G. oraz A. S. tworzą własne bazy projektów graficznych (portfolia), w których gromadzone są projekty graficzne takie jak elementy dekoracyjne, zdjęcia, piktogramy, motywy tła, inspiracje. Wykonują również zlecenia polegające na sporządzaniu projektów dla różnych klientów. W tym celu A. G. oraz A. S. w ramach prowadzonych przez siebie działalności gospodarczych zawierają umowy cywilnoprawne z artystami grafikami, którzy tworzą dla nich za wynagrodzeniem poszczególne projekty graficzne.

Spółka (...) współpracuje z prowadzącymi działalność gospodarczą A. G. i A. S., nabywając od nich niektóre z projektów graficznych znajdujących się w ich bazie projektów. Spółka korzysta również z baz danych elementów graficznych prowadzonych przez innych podmioty: z bazy danych (...), (...), (...) itp. Te poszczególne elementy graficzne są wykorzystywane przez spółkę do stworzenia gotowego finalnego projektu graficznego opakowań dla sieci handlowych, projektów strategii marek, systemu identyfikacji wizualnej.

W procesie tworzenia projektu finalnego w spółce uczestniczą pracownicy różnych działów spółki. Tworzenie konkretnego projektu rozpoczyna się od przyjęcia nań indywidualnego zlecenia (np. na projekt opakowania). Następnie pracownicy przeglądają dostępne w firmie i na rynku motywy i inspiracje i tworzą brief (zdefiniowane założenie projektowe). Na bazie briefu przygotowywane są projekty wstępne - wizualizacje 3D projektów. Nad tym procesem czuwa art director. Po wybraniu projektu wstępnego trafia on do działu DTP, gdzie grafik komputerowy opracowuje plik produkcyjny projektu umożliwiający jego produkcję.

R. W. od dnia 18 kwietnia 2011 r. był zatrudniony w (...) Sp. z o.o. w S. na stanowisku grafika w pełnym (ośmiogodzinnym) wymiarze czasu pracy. Do zakresu jego obowiązków należało: zastosowanie koncepcji graficznej R. w odniesieniu do nowych produktów w ramach R. i różnorodnej mutacji językowej, asortymentowej, wielkościowej i materiałowej opakowań, a w szczególności: przyjęcie zlecenia od pracownika DOK (Dział Obsługi Klienta), dokładne przeanalizowanie materiałów źródłowych i założeń technicznych oraz zgłoszenie ewentualnych wątpliwości, stworzenie projektu opakowania produktu z uwzględnieniem informacji uzyskanych przez DOK, budowanie plików według zasad przekazanych przez dział DTP, kompletowanie katalogu z niezbędnymi plikami źródłowymi umożliwiające szybkie przygotowanie pliku do druku, nanoszenie wszystkich poprawek zgłoszonych przez klienta oraz korektora, wykonywanie pozostałych prac zleconych przez DOK i pracodawcę.

W ramach tego zakresu obowiązków R. W. przygotował na bazie koncepcji zaakceptowanej przez klienta konkretne pliki, w celu wydrukowania opakowania pod konkretną specyfikacją techniczną.

W okresie od 1 kwietnia 2011 r. do 31 sierpnia 2011 r. R. W. zawarł ponadto z A. G. – jako osobą prowadzącą działalność gospodarczą pod nazwą (...) A. G. umowy o dzieło których przedmiot określono jako:

- „wykonanie projektu graficznego” umowa z dnia 1 kwietnia 2011 r., z dnia 5 maja 2011 r., z dnia 1 czerwca 2011 r., z dnia 1 lipca 2011 r., z dnia 1 sierpnia 2011 r.

W umowach strony określały wysokość należnego wynagrodzenia zależną od nakładu pracy potrzebnego do stworzenia dzieła i od jakości pracy. Wynagrodzenie wypłacane było zainteresowanemu w miarę postępów w realizacji projektu – wypłaty za kolejne grafiki. Każdorazowo przedmiot umowy był doprecyzowywany przez strony ustnie w trakcie spotkania lub rozmowy telefonicznej.

Umowy łączące zainteresowanego z A. G. dotyczyły wykonania konkretnego, nowego projektu graficznego na rzecz A. G.. Tworzone przez zainteresowanego elementy graficzne były wykorzystywane jako elementy innych projektów (elementy składowe które mogły być wykorzystane do folderu czy stron internetowych).

T. G. od dnia 19 marca 2010 r. był zatrudniony w (...) Sp. z o.o. w S. na stanowisku A. E. w pełnym (ośmiogodzinnym) wymiarze czasu pracy. Do zakresu jego obowiązków należało: doprowadzenie do jak najszybszego zakończenia prac w Dziale (...) zwięźzonego zaakceptowanymi projektami opakowań produktów, a w szczególności: otwarcie zlecenia przez stworzenie teczki lub założenie nowego zlecenia w systemie informatycznym oraz wprowadzenie tabeli zlecenia, jak również stworzenie katalogu produktu w wewnętrznej sieci informatycznej, pozyskanie informacji od klienta niezbędnych do stworzenia kolejnych projektów opakowania w ramach R., przekazanie projektu do akceptacji klientowi przed składem DTP, przekazanie projektu do finalnej akceptacji po raz drugi po składzie DTP, a przed wysyłką materiału do drukarni.

W ramach tego zakresu obowiązków T. G. pracował w biurze obsługi klienta, jego rola polegała na koordynacji prac dla klientów oraz kontaktach z klientami.

W okresie od 1 marca 2010 r. do 30 września 2010 r. T. G. zawarł ponadto z A. G. – jako osobą prowadzącą działalność gospodarczą pod nazwą (...) A. G. umowy o dzieło których przedmiot określono jako:

- „opracowanie autorskiej koncepcji projektu graficznego wraz z przekazaniem praw autorskich do projektu”: umowa z dnia 1 marca 2010 r., 4 maja 2010 r., 1 września 2010 r.

W umowach strony określały wysokość należnego wynagrodzenia zależną od nakładu pracy potrzebnego do stworzenia dzieła i od jakości pracy. Wynagrodzenie wypłacane było zainteresowanemu w miarę postępów w realizacji projektu – wypłaty za kolejne grafiki. Każdorazowo przedmiot umowy był doprecyzowywany przez strony ustnie w trakcie spotkania lub rozmowy telefonicznej.

Umowy łączące zainteresowanego z A. G. dotyczyły wykonania konkretnego, nowego projektu graficznego na rzecz A. G.. Tworzone przez zainteresowanego elementy graficzne były wykorzystywane jako elementy innych projektów (elementy składowe które mogły być wykorzystane do folderu czy stron internetowych).

Sporządzone przez zainteresowanego projekty pozostawały w bazie danych firmy A. G., były wykorzystywane w projektach dla jego klientów.

M. G. od dnia 22 marca 2010 r. była zatrudniona w (...) sp. z o.o. w S. na stanowisku (...) w pełnym (ośmiogodzinnym) wymiarze czasu pracy. Do zakresu obowiązków dyrektora kreatywnego należało: koordynowanie pracy działu graficznego, a w szczególności: utrzymywanie kontaktów z klientami przygotowywanie założeń kreatywnych dla grafików/ designerów, rozliczanie z efektywności prac grafików/ designerów, analiza stworzonych projektów w dziale graficznym pod kątem zgodności z założeniami konstrukcyjnymi, rozliczanie pracowników działu graficznego z czasu pracy.

W ramach tego zakresu obowiązków M. G. kontaktowała się z klientem, koordynowała prace nad tworzeniem rozwiązań kreatywnych, zarządzała zespołem osób tworzących.

W okresie od 1 marca 2010 r. do 31 grudnia 2011 r. M. G. zawarła ponadto z A. S. – jako osobą prowadzącą działalność gospodarczą pod nazwą (...) GRUPA (...) umowy o dzieło których przedmiot określono jako:

- „opracowanie autorskiej koncepcji projektu graficznego wraz z przekazaniem praw autorskich do projektu produktu – umowa z dnia 1 marca 2010 r., z dnia 4 maja 2010 r., z dnia 1 września 2010 r.,

- „wykonanie projektu graficznego”: umowa z dnia 1 grudnia 2010 r., z dnia 3 stycznia 2011 r., 1 lutego 2011r., 1 marca 2011r., 1 kwietnia 2011 r., 4 maja 2011 r., 1 czerwca 2011 r., 1 lipca 2011 r., 1 sierpnia 2011 r., 1 września 2011 r., 1 października 2011 r., 1 listopada 2011 r., 1 grudnia 2011 r.

W umowach strony określały wysokość należnego wynagrodzenia zależną od nakładu pracy potrzebnego do stworzenia dzieła i od jakości pracy. Wynagrodzenie wypłacane było zainteresowanej w miarę postępów w realizacji projektu – wypłaty za kolejne grafiki. Każdorazowo przedmiot umowy był doprecyzowywany przez strony ustnie w trakcie spotkania lub rozmowy telefonicznej.

Umowy łączące zainteresowaną z A. S. dotyczyły wykonania konkretnego, nowego projektu graficznego na rzecz A. S.. Tworzone przez zainteresowaną elementy graficzne były wykorzystywane jako elementy innych projektów (elementy składowe które mogły być wykorzystane do folderu czy stron internetowych).

Sporządzone przez zainteresowaną projekty pozostawały w bazie danych firmy A. S., były wykorzystywane w projektach dla jego klientów.

Spółce (...) Sp. z o.o. zostało sprzedane dzieło z zawartej z M. G. umowy z dnia 4 maja 2010 r. – projekt (...).

E. B. (M.) od dnia 1 sierpnia 2011 r. była zatrudniona w (...) sp. z o.o. w S. na stanowisku (...) w pełnym (ośmiogodzinnym) wymiarze czasu pracy. Do zakresu jej obowiązków należało: doprowadzenie do jak najszybszego zakończenia prac w Dziale (...) zwięźzonego zaakceptowanymi projektami opakowań produktów, a w szczególności: otwarcie zlecenia przez stworzenie teczki lub założenie nowego zlecenia w systemie informatycznym oraz wprowadzenie tabeli zlecenia, jak również stworzenie katalogu produktu w wewnętrznej sieci informatycznej, pozyskanie informacji od klienta niezbędnych do stworzenia kolejnych projektów opakowania w ramach R., przekazanie projektu do akceptacji klientowi przed składem DTP, przekazanie projektu do finalnej akceptacji po raz drugi po składzie DTP, a przed wysyłką materiału do drukarni.

W okresie od 1 sierpnia 2011 r. do 31 grudnia 2011 r. E. B. zawarła ponadto z A. S. – jako osobą prowadzącą działalność gospodarczą pod nazwą (...) GRUPA (...) umowy o dzieło których przedmiot określono jako:

- „wykonanie projektu graficznego”: umowa z dnia 1 sierpnia 2011 r., z dnia 1 września 2011 r., z dnia 1 października 2011 r.

W umowach strony określały wysokość należnego wynagrodzenia zależną od nakładu pracy potrzebnego do stworzenia dzieła i od jakości pracy. Wynagrodzenie wypłacane było zainteresowanej w miarę postępów w realizacji projektu – wypłaty za kolejne grafiki. Każdorazowo przedmiot umowy był doprecyzowywany przez strony ustnie w trakcie spotkania lub rozmowy telefonicznej.

W okresie od 1 listopada 2011 r. do 31 grudnia 2011 r. E. B. zawarła z (...) GRUPA (...) A. S. umowy zlecenia, których przedmiot określono jako:

- „nadzór realizacji projektu od momentu złożenia zamówienia przez klienta do końcowego etapu w postaci gotowego projektu” – umowa z dnia 1 listopada 2011 r. oraz z dnia 1 grudnia 2011 r.

Umowy łączące zainteresowaną z A. S. dotyczyły wykonania konkretnego, nowego projektu graficznego na rzecz A. S.. Tworzone przez zainteresowaną elementy graficzne były wykorzystywane jako elementy innych projektów (elementy składowe które mogły być wykorzystane do folderu czy stron internetowych).

Sporządzone przez zainteresowaną projekty pozostawały w bazie danych firmy A. S., były wykorzystywane w projektach dla jego klientów.

W oparciu o poczynione ustalenia faktyczne Sąd Okręgowy uznał, że odwołania okazały się uzasadnione.

Stosownie do treści przepisu art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2007 r. Nr 11, poz. 74 z późn. zm.), za pracownika w rozumieniu tej ustawy, uważa się także osobę wykonującą pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy.

Przepis ten rozszerza pojęcie pracownika dla celów ubezpieczeń społecznych poza sferę stosunku pracy. Rozszerzenie to dotyczy dwóch sytuacji. Pierwszą jest wykonywanie pracy na podstawie jednej z wymienionych umów prawa cywilnego przez osobę, która umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy. Drugą jest wykonywanie pracy na podstawie jednej z tych umów przez osobę, która umowę taką zawarła z osobą trzecią, jednakże w jej ramach wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. Przesłanką decydującą o uznaniu takiej osoby za pracownika w rozumieniu ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych jest to, że będąc pracownikiem związanym stosunkiem pracy z danym pracodawcą, jednocześnie świadczy ona na jego rzecz pracę w ramach umowy cywilnoprawnej, zawartej z nim lub inną osobą. W konsekwencji, nawet gdy osoba ta (pracownik) zawarła umowę o dzieło z osobą trzecią, to pracę w jej ramach wykonuje faktycznie dla swojego pracodawcy (uzyskuje on rezultaty jego pracy) (tak: uchwała Sądu Najwyższego z 2 września 2009 r., sygn. akt II UZP 6/09).

Podstawowym skutkiem uznania osoby wskazanej w art. 8 ust. 2a za pracownika jest objęcie jej obowiązkowymi ubezpieczeniami emerytalnymi, rentowymi, chorobowymi i wypadkowymi tak jak pracownika (art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). W związku z tym osoba ta podlega obowiązkowi zgłoszenia do wymienionych ubezpieczeń społecznych. Obowiązek ten obciąża płatnika składek (art. 36 ust. 1 i 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). Zważywszy, że w stosunku do pracownika płatnikiem składek jest pracodawca (art. 4 pkt 2 lit. a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych), a art. 8 ust. 2a rozszerza pojęcie pracownika na jego dalszą aktywność w ramach umowy cywilnoprawnej, jeżeli w jej ramach świadczy on pracę na rzecz swojego pracodawcy. Zgodnie z wykładnią literalną tego przepisu jest uznanie, że także w zakresie tej sfery aktywności należy go uznać na potrzeby ubezpieczeń społecznych za pracownika tego właśnie pracodawcy (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 2 września 2009 r. II UZP 6/09).

Pracodawca, ustalając podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z tytułu stosunku pracy, powinien więc zsumować wynagrodzenie z umowy cywilnoprawnej z wynagrodzeniem ze stosunku pracy. Takie rozwiązanie wydaje się również uzasadnione w sytuacji, gdy umowa cywilnoprawna została zawarta z innym podmiotem (osobą trzecią), lecz praca w jej ramach jest wykonywana na rzecz pracodawcy. Stosownie do regulacji przepisu art. 18 ust. 1a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, przychód z tytułu umowy cywilnoprawnej jedynie "uwzględnia się" w podstawie wymiaru składek z tytułu stosunku pracy. Pracodawca może więc dokonać potrącenia ze środków pracownika uzyskanych u niego (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 2 września 2009 r. II UZP 6/09).

Odnosząc powyższe do realiów niniejszej sprawy, Sąd Okręgowy zauważył, że w opisanym wyżej stanie faktycznym nie wystąpiła sytuacja, aby zainteresowani jako osoby z bezspornym tytułem pracowniczego ubezpieczenia społecznego byli zatrudnieni na podstawie umów cywilnoprawnych przez swojego pracodawcę, którym była spółka (...) sp. z o.o. w S.. W spornych okresach pozostawali on bowiem w stosunkach cywilnoprawnych z odrębnymi od spółki podmiotami prawa: A. G. – osobą fizyczną, prowadzącą działalność gospodarczą pod nazwą (...) A. G. oraz A. S. – osobą fizyczną, prowadzącą działalność gospodarczą pod nazwą (...) GRUPA (...). W ocenie Sądu I instancji organ rentowy w trakcie niniejszego postępowania nie dowiódł, że zainteresowani jedynie formalnie zawierali umowy o dzieło z podmiotami trzecimi zaś faktycznie wykonywali czynności na rzecz spółki z o.o. (...) w S., z którą w tym czasie pozostawali w stosunku pracy.

Stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił w sprawie na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach ZUS i złożonych przez odwołującą się spółkę, a także na podstawie zeznań A. G.. Autentyczność dokumentów nie była przez strony kwestionowana i nie budziła wątpliwości Sądu. Za w pełni wiarygodne Sąd uznał także zeznania przesłuchanego w sprawie członka zarządu odwołującej się spółki – (...). Wymieniony wyjaśnił kwestie dotyczące wykazania komu

przypadał efekt pracy zainteresowanych, wykonywanej na podstawie umów cywilnoprawnych. Jego zeznania w ocenie Sądu I instancji były przy tym jasne i spójne, a nadto korespondowały z dokumentami zebranymi w niniejszej sprawie. Ocena powyższych zeznań, w powiązaniu z pozostałym zebrany w sprawie materiałem dowodowym, dała podstawy do uwzględnienia odwołań od zaskarżonych decyzji.

W ocenie Sądu Okręgowego z zebranego materiału dowodowego wynika zaś jasno, że wprawdzie A. G. oraz A. S. łączą z (...) sp. z o.o. w S. (jako zleceniodawcą) zawarte na czas nieokreślony umowy zlecenia (z 2 stycznia 2010 r. oraz z 2 stycznia 2012 r.), których przedmiotem jest wykonanie przez zleceniobiorców usługi projektowej layoutów opakowań spożywczych wraz z ich częściami składowymi przynależnymi do projektu, to jednakże – co istotne - A. G. oraz A. S. prowadzą także własne, samodzielne działalności gospodarcze, jako odrębne od spółki (...) podmioty obrotu prawnego i gospodarczego. Tego zaś właśnie samodzielnego zakresu działalności A. G. i A. S. dotyczyły umowy o dzieło zawierane przez A. G. i A. S. z zainteresowanymi. Jak bowiem wynika ze zgromadzonego materiału dowodowego, spółka (...) sp. z o.o. w S. zajmuje się wykonywaniem na zlecenie osób trzecich prac polegających na opracowywaniu, projektowaniu, jak również obróbce graficznej i fotograficznej projektów reklamowych. Spółka ma m.in. zawartą umowę o świadczenie usług w zakresie projektowania opakowań z (...) sp. z o.o. sp.k., której przedmiotem jest przygotowywanie projektów opakowań produktów w formie pozwalającej na ich wprowadzenie przez (...) do obrotu na rynku. Z kolei w ramach prowadzonej działalności gospodarczej A. G. oraz A. S. tworzą bazę projektów graficznych (portfolio), w której gromadzone są projekty graficzne takie jak: elementy dekoracyjne, zdjęcia, piktogramy, motywy tła, inspiracje. Wykonują również zlecenia sporządzania projektów dla różnych klientów. Z zeznań A. G., przeciwko którym nie przedstawiono jakichkolwiek dowodów przeciwnych i które nie wzbudziły wątpliwości Sądu I instancji co do ich prawdziwości, wynikało przy tym jednoznacznie, że właśnie w tym celu A. G. zawierał umowy cywilnoprawne z zainteresowanymi, którzy tworzyli poszczególne projekty graficzne umieszczane następnie w prowadzonej przez A. G. bazie danych. W podobny sposób działał także A. S.. Spółka (...) współpracuje z prowadzącymi działalność gospodarczą A. G. i A. S., nabywając od nich niektóre z projektów graficznych znajdujących się w ich bazie projektów. Jak wynika z treści pisma odwołującej się z dnia 25.03.2014 r. tylko jeden projekt - sporządzony przez M. G. w ramach umów o dzieło został odsprzedany spółce do dalszego wykorzystania. Okoliczność ta zdaniem Sądu nie przesądzała jednak o konieczności uznania, że prace zainteresowanych polegające na wykonywaniu określonych (złożonych do akt w toku procesu) projektów graficznych w ramach umów cywilnoprawnych łączących ich z A. G. czy A. S. były czynnościami związanymi z funkcjonowaniem jego pracodawcy - (...) sp. z o.o., u którego zatrudnieni byli na stanowiskach: grafik (R. W.), (...) (T. G. i E. B.), (...) (M. G.).

Z wyjaśnień A. G. wynika, że czynności podejmowane przez zainteresowanych w ramach umów cywilnoprawnych łączących ich z A. G. dotyczyły działalności wymienionego niezwiązanej z działalnością Spółki, mianowicie zainteresowani tworzyli projekty graficzne do prowadzonej przez A. G. bazy danych, które teoretycznie mogły, jednak wcale nie musiały zostać następnie sprzedane spółce (...). Podobnie działo się w przypadku umów zawartych z A. S.. Spółka korzysta także z baz danych elementów graficznych prowadzonych przez inne podmioty. Poszczególne nabywane przez spółkę od innych podmiotów elementy graficzne nie stanowią dla spółki gotowego produktu, lecz są wykorzystywane przez spółkę do stworzenia odrębnego finalnego projektu graficznego opakowań dla sieci handlowych, projektów strategii marek, systemu identyfikacji wizualnej. W niniejszym postępowaniu nie wykazano, aby projekty sporządzone przez zainteresowanych na rzecz A. G. czy A. S., a następnie odsprzedane spółce (spółka wskazała, że spośród projektów wykonanych na podstawie zakwestionowanych umów sprzedano jej zaledwie jeden z nich) zostały wykorzystane przez spółkę jako produkt finalny dla jej klientów. Niewątpliwie czynnikiem decydującym o tym na rzecz jakiego podmiotu praca de facto była wykonywana, jest finalny efekt tej pracy, a w szczególności to, który podmiot osiągnął bezpośrednią korzyść z wykonania umowy. W ocenie Sądu, taką bezpośrednią korzyść z pracy zainteresowanych wykonywanej w ramach łączących strony umów o dzieło osiągnęli A. G. i A. S.. Stworzone przez zainteresowanych projekty graficzne wzbogacały bowiem tworzoną przez A. G. i A. S. bazę projektów lub były wykorzystywane w projektach dla ich klientów.

Brak jest przy tym podstaw, by powiązać prace wykonywane przez zainteresowanych na podstawie umów cywilnoprawnych z wykonywanymi przez nich na podstawie umowy o pracę zadaniami grafika czy dyrektora

kreatywnego w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością (...). Z wyjaśnień A. G. oraz pisemnych zakresów obowiązków zainteresowanych jako pracowników spółki wynika, że w spółce nie zajmowali się de facto tworzeniem całkowicie nowych projektów graficznych, jako odrębnych dzieł, lecz zajmowali się czynnościami przede wszystkim technicznymi, związanymi z przyjmowaniem zleceń od klientów, budowaniem plików według zasad przekazanych przez Dział DTP, czy też czynnościami zmierzającymi do zakończenia prac w Dziale (...) zwięźzonego zaakceptowanymi projektami opakowań produktów, a w wypadku M. G. - koordynowaniem pracy działu graficznego. Do obowiązków zainteresowanych należała zatem praca z już gotowymi projektami, koordynowanie tej pracy i kontakty z klientami, w tym przygotowanie na bazie koncepcji zaakceptowanych przez klientów (a dostarczonych przez firmy zewnętrzne – np. M. S.) konkretnych plików, które umożliwią druk opakowania pod konkretną specyfikacją techniczną – z uwzględnieniem wszystkich detali i wymiarów

W ocenie Sądu Okręgowego, bez znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy miała okoliczność, że A. G. oraz A. S. są jednocześnie współnikami spółki (...) oraz że prowadzą oni działalność gospodarczą pod tym samym adresem, co spółka (...), tj. w S. przy ul. (...), w pomieszczeniach użytkowych wydzierżawionych od tejże spółki. Niewątpliwie istnienie między tymi podmiotami pewnych powiązań i zależności, nie pozbawia bowiem żadnego z nich odrębności i możliwości samodzielnego podejmowania działań tylko we własnym imieniu. Bez znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy pozostawały nadto kwestie związane z przeniesieniem praw autorskich twórców w przypadku wykonywania umów o pracę oraz umów cywilnoprawnych. W sprawie nie było bowiem kwestionowane, że z zainteresowanymi faktycznie zawarto umowy o dzieło; nie było również kwestionowane, że ramach tych umów tworzyli oni autorskie projekty graficzne. Kwestię sporną stanowiło wyłącznie to, kto był bezpośrednim beneficjentem pracy zainteresowanych wykonywanej w ramach umów łączących ich z A. G. i A. S..

Apelację wywiódł organ rentowy. Zaskarżył wyrok w całości, zarzucając mu:

1. naruszenie przepisu prawa materialnego, mianowicie art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. - o systemie ubezpieczeń społecznych, polegające na:

a) jego niezastosowaniu w sytuacji, gdy ubezpieczeni w ramach umów cywilnoprawnych zawartych z podmiotem trzecim wykonywali pracę na rzecz swojego pracodawcy (płatnika)

b) wprowadzeniu nieprzewidzianego przez w/w przepis warunku jego zastosowania, tj. tożsamości rodzajowej pracy wykonywanej na podstawie umów cywilnoprawnych zawartych z podmiotem trzecim z pracą świadczoną na rzecz pracodawcy w ramach

umowy o pracę

2. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, polegający na uznaniu, że ubezpieczeni w ramach umów cywilnoprawnych zawartych z podmiotem trzecim, nie wykonywali pracy na rzecz swojego pracodawcy (płatnika), w sytuacji gdy zgromadzony materiał dowodowy, znajdujący się w aktach nie daje podstaw do dokonania takiej oceny.

W oparciu o takie zarzuty wniósł o:

I. zmianę zaskarżonego wyroku, poprzez oddalenie odwołań

II. zasądzenie na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego przed instancją, wg norm przepisanych.

Odpowiedź na apelację złożył płatnik składek. Wniósł o :

1. oddalenie apelacji w całości

2. zasądzenie od pozwanego na rzecz spółki kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych za II instancję.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego nie zasługuje na uwzględnienie.

Nietrafny jest zarzut błędnych ustaleń i w konsekwencji naruszenia prawa materialnego. Sąd Okręgowy dokładnie ustalił istotne w sprawie okoliczności, wskazał na jakich dowodach te ustalenia oparł, zaś zarzut błędnych ustaleń nie odwoływał się do konkretnych faktów, które były potem przedmiotem subsumcji. Sąd Apelacyjny w całości podziela ustalenia Sądu I instancji i tym samym aprobuje ich subsumpcję pod prawo materialne.

W myśl przepisu art. 8 ust. 2a. ustawy systemowej za pracownika uważa się także osobę wykonującą pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. W utrwalonym orzecznictwie wyjaśnia się, że rozszerzenie pojęcia pracownika dla celów ubezpieczeń społecznych poza sferę stosunku pracy dotyczy dwóch sytuacji. Pierwszą jest wykonywanie pracy na podstawie jednej z wymienionych w nim umów prawa cywilnego przez osobę, która umowę taką zawarła z własnym pracodawcą. Drugą jest wykonywanie pracy na podstawie jednej z tych umów przez osobę, która wymienioną umowę zawarła z osobą trzecią, jednakże w jej ramach wykonuje pracę na rzecz własnego pracodawcy; w tym przypadku wskazuje się, że przesłanką decydującą o uznaniu takiej osoby za pracownika w rozumieniu ustawy systemowej jest to, że - będąc pracownikiem związanym stosunkiem pracy z własnym pracodawcą - jednocześnie świadczy na jego rzecz pracę w ramach umowy cywilnoprawnej zawartej z inną osobą. Podkreśla się jednocześnie, że celem takiej regulacji było z jednej strony ograniczenie korzystania przez pracodawców z umów cywilnoprawnych celem zatrudnienia własnych pracowników dla realizacji tych samych zadań, które wykonują oni w ramach łączącego strony stosunku pracy, by w ten sposób ominąć ograniczenia wynikające z ochronnych przepisów prawa pracy i uniknąć obciążeń z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne od tychże umów oraz z drugiej, ochrona pracowników przed skutkami zmian podmiotowych po stronie zatrudniających, polegających na przekazywaniu pracowników przez macierzystego pracodawcę podwykonawcom, którzy zatrudniają tych pracowników w ramach umów cywilnoprawnych w ogóle nieobjętych obowiązkiem ubezpieczeń społecznych (umowa o dzieło) lub zwolnionych z tego obowiązku w zbiegu ze stosunkiem pracy (umowa agencyjna, zlecenia lub inna umowa o świadczenie usług, do której stosuje się przepisy o zleceniu) – patrz uchwała z 2.09.2009 r., II UZP 6/09, OSNP 2010 nr 3-4, poz. 46, wyrok z 11.05.2012r., I UK 5/12, OSNP 2013 nr 9-10, poz. 117, wyroki z 14.01.2010 r., I UK 252/09, LEX nr 577824, z 2.02.2010 r., I UK 259/09, LEX nr 585727, z 18.10.2011, III UK 22/11, OSNP 2012 nr 21-22, poz. 266; należy też wskazać na najnowszy wyrok Sądu Najwyższego z 6.02.2014 r., II UK 279/13, LEX nr 1436176 do którego sformułowano tezę: Dla celów ubezpieczeń społecznych zarówno wykonywanie pracy na podstawie umów cywilnoprawnych zawartych z pracodawcą, jak i zawartych wprawdzie z osobą trzecią, ale gdy praca wykonywana jest na rzecz pracodawcy, jest traktowane tak jak świadczenie pracy w ramach klasycznego stosunku pracy łączącego jedynie pracownika z pracodawcą.

Powyższe wskazuje, że istotną przesłanką pozwalającą na kwalifikację z art. 8 ust. 2a. ustawy systemowej jest fakt wykonywania przez pracownika pracy na rzecz własnego pracodawcy w ramach umowy cywilnoprawnej zawartej bądź z tym pracodawcą, bądź z podmiotem trzecim. Należy przy tym zauważyć, że pojęcie wykonywanie pracy należy rozumieć jako przysparzanie korzyści pracodawcy, czy to materialnych, czy niematerialnych, natomiast bezsprzecznie takie korzyści muszą być wynikiem pracy. W ocenie Sądu Apelacyjnego oczywiście nie można mówić o wykonaniu pracy w sytuacji, gdy jedynie istnieje możliwość przysporzenia korzyści. Takie rozumienie interpretowanego przepisu przeczy semantyce pojęcia wykonywanie pracy. Nie jest przy tym istotne, czy pracownik wykonuje w ramach umowy cywilnoprawnej i umowy o pracę na rzecz swojego pracodawcy pracę tego samego rodzaju, czy też inną, istotne natomiast jest to, że w efekcie wykonywania pracy to pracodawca jest rzeczywistym beneficjentem pracy świadczonej przez pracownika na podstawie umowy cywilnoprawnej. W sprawie, z prawidłowych ustaleń Sądu Okręgowego wynika, że projekty nie były sporządzane na potrzeby odwołującej się spółki, lecz – w ramach działalności gospodarczej A. G. i A. S. - były udostępniane wszystkim zainteresowanym podmiotom, w tym odwołującej się spółce, na zasadach komercyjnych w oparciu o umowy zawarte między przedsiębiorcami. Trafnie zatem odwołująca się spółka

argumentowała, że nie była bezpośrednim beneficjentem rezultatów pracy zainteresowanych świadczonej na rzecz A. G. i A. S., a korzystanie z projektów odbywało się na warunkach umownych. Istotnym faktem jest również to, że projekty z bazy danych A. G. i A. S. nie nadawały się wprost do wykorzystania przez spółkę i każdorazowo wymagały dostosowania do potrzeb indywidualnego kontrahenta. Wymaga też zauważenia, że obowiązki zainteresowanych z umów cywilnoprawnych nie kolidowały z obowiązkami pracowniczymi na rzecz spółki. Ustalone fakty prowadzą więc do wniosku, że zainteresowani tworzyli projekty niezależnie od potrzeb spółki, które mogły być następnie sprzedane spółce, jednak wcale nie musiały.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, wobec przywołanych wyżej okoliczności bezsprzecznie można uznać, że odbiorcą pracy zainteresowanych nie była spółka lecz A. G. i A. S., co uzasadnia ocenę, że nie zostały spełnione wszystkie przesłanki z art. 8 ust 2a ustawy systemowej. Sąd Apelacyjny przy tym stanowczo podkreśla, że dla uzasadnionej kwalifikacji z art. 8 ust 2a ustawy systemowej konieczne jest stwierdzenie faktycznego wykonywania pracy na rzecz własnego pracodawcy przez pracownika w ramach umowy cywilnoprawnej. Nie jest natomiast wystarczający fakt stwierdzenia możliwości wykorzystania efektów pracy własnego pracownika pozyskanych przez podmiot trzeci, z którym ten pracownik zawarł umowę cywilnoprawną – taki stan nie wyczerpuje przesłanek art. 8 ust 2a ustawy systemowej.

Mając na uwadze przedstawione w sprawie stanowisko Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 12. 1. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.